

**«Схвалено»
протокол педагогічної ради
№8 від 30.08.2021 р.**

**«Затверджено»
Директор школи
П.С.Баранюк
наказ №42 від 30.08.2021 р.**

**Доброжанівська ЗОШ І-ІІІ ступенів
освітня програма
на 2021-2022 н.р.**

2021

Вступ.

1. Освітня програма – єдиний комплекс освітніх компонентів (предмети вивчення, дисципліни, індивідуальні завдання, контрольні заходи сплановані і організовані для досягнення результатів навчання (ст. 33 Закону України «Про освіту»)

Мета програми: окреслити рекомендовані підходи до організації освітнім закладом комплексу освітніх компонентів для досягнення обов'язкових результатів навчання.

2. Причини прийняття:

1. Це обов'язковий документ передбачений Законом України «Про освіту», «Про загальну середню освіту»

2. Головне призначення закладу освіти – забезпечення якісного освітнього процесу, для цього має бути створена програма, яка визначає призначення, структуру, зміст, технології, кінцеві результати, процедури їх визначення т.і.

3. Зростання значущості процедур атестації та державної акредитації закладу освіти, в ході якої буде встановлюватись виконання вимог державного освітнього Стандарту в частині обов'язкового мінімуму змісту освітніх програм та рівень їх реалізації.

4. Необхідність розвитку форм державно-громадського управління закладом освіти, залучення учнів, батьків до визначення регіонального компоненту, освітня програма є основою діалогу учасників освітнього процесу.

3. Призначення. Освітня програма це документ, що визначає тільки зміст освіти та технології реалізації змісту, тому не дублює Статут, програму розвитку та річний план роботи, не перевантажена теоретичними та дослідницькими матеріалами (вони не можуть бути зрозумілими батьками та учнями).

4. Особливості. Заклад освіти «вільний» лише у визначенні змісту варіативної складової, інваріантна частина – це компетенція органів державної влади.

Освітня програма об'єднає всіх педагогів в питанні «кінцевого продукту» нашої спільної діяльності, що виражається у розробці «моделі» випускника дошкільного підрозділу, початкової, основної і старшої школи.

5. Очікування.

Освітня програма допоможе педагогічному колективу:

- глибше зрозуміти специфіку і призначення закладу освіти, виявити й обґрунтувати особливості організації освітнього процесу в цілому.
- визначити зміст освіти з урахуванням побажань громади.
- закласти основу для формування навчальних планів на довгостроковий період
- забезпечити принцип наступності
- вибирати адекватні форми контролю реалізації освітніх цілей з боку адміністрації
- захистити учнів від необґрунтованої зміни програм, підручників

6. Структура програми:

1. Вступ

2. Опис освітніх програм:

2.1 1-4 класи

2.2 5-9 класи

2.3 11 клас

2.4 ГПД

2.5 Освітня програма наскрізного виховання засобами виховної та позакласної роботи

3. Робочий навчальний план

4. Програмно-методичне забезпечення освітніх програм

4.1 Перелік програм

4.2 Перелік підручників

5. Вимірники реалізації освітньої програми.

7. Нормативна база.

Освітня програма Доброжанівської ЗОШ I-III ступенів розроблена на виконання Державного стандарту

1-4 клас – затверджено Постановою Кабінету Міністрів України № 87 від 21.02.2018 року

5-9 класи – затверджено Постановою Кабінету Міністрів України № 1392 від 23.11.2011 року

11 клас – затверджено Постановою Кабінету Міністрів України № 1392 від 23.11.2011 року

МОН України затвердило Типові освітні програми:

1-2 клас – Наказ МОН № 1272 від 08.10.2019 року

3-4 класи – Наказ МОН № 1273 від 08.10.2019 року

5-9 класи – Наказ МОН № 405 від 20.04.2018 року

11 клас – Наказ МОН № 408 від 20.04.2018 року (у редакції наказу МОН від 28.11.2019 року № 1493 зі змінами, внесеними наказом МОН від 31.03.2020 року № 464

Навчальні програми, що діють у 2021-2022 н.р. затверджено:

1-2 класи – Наказ МОН № 1272 від 08.10.2019 року

3-4 класи – Наказ МОН № 1273 від 08.10.2019 року

5-9 класи – Наказ МОН № 804 від 07.06.2017 року та № 1407 від 23.10.2017 року

11 клас – Наказ МОН № 1407 від 23.10.2017 року та № 1539 від 24.11.2017 року

8. Цикли освітнього процесу:

Адаптивно-ігровий початкової школи – 1-2 класи

Основний початкової школи – 3-4 класи

Адаптивний базової школи – 5-6 класи

Базове предметне навчання – 7-9 класи

Профільне навчання – 10-11 класи

Навчальний рік розпочинається 1 вересня, закінчується не пізніше 1 липня

Тривалість навчального року

1-4 класи – не менше 720 годин

5-9 класи – не менше 830 годин

10-11 класи – не менше 1110 годин

Структуру навчального року, тижня, дня, занять, відпочинку, форми організації освітнього процесу визначаються педрадою в межах освітньої програми.

Тривалість уроків:

1 клас – 35 хвилин

2-4 класи – 40 хвилин

5-11 класи – 45 хвилин

Тривалість канікул – не менше 30 календарних днів

9. Результати навчання – знання, вміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особливі якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити, виміряти, та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів;

Ключові компетентності учнів початкової, основної і старшої школи;

Наскрізні вміння і навички учнів початкової, основної і старшої школи;

Вимоги програм;

Сформована мотивація до навчання.

10. Все це формується в результаті **освітнього процесу** – системи науково-методичних і педагогічних заходів, спрямованих на розвиток особистості шляхом формування та застосування її компетентностей (детально описується в річному плані роботи)

11. Освітня діяльність – діяльність суб'єкта освітньої діяльності, спрямована на організацію, забезпечення та реалізацію освітнього процесу у формальній або неформальній освіті.

Вчитель, вихователь, суб'єкт освітньої діяльності.

Вільний у виборі програм, підручників, технологій, при цьому керується нормативною базою держави та локальними актами.

Відповідає за результати передбачені Стандартом і програмами, орієнтуючись на місію, завдання закладу освіти.

12. Директор Доброжанівської ЗОШ I-III ступенів відповідає за розробку освітньої програми, її виконання та кінцевий результат, постійно здійснює моніторинг, рефлексію, корекцію.

Розділ II. Опис освітніх програм Початкова школа. I ступінь. 1-4 класи

I. Загальні положення освітньої програми Доброжанівської ЗОШ I-III ступенів для 1-4 класів 2021-2022 н.р.

Педагогою схвалено освітню програму, розроблену під керівництвом Савченко О.Я.

Освітня програма розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та Державного стандарту початкової загальної освіти».

Освітня програма початкової освіти Доброжанівської ЗОШ I-III ступенів окреслює рекомендовані підходи до планування й організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової загальної освіти (далі – Державний стандарт).

Початкова освіта – це перший рівень повної загальної середньої освіти, який відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Початкова освіта передбачає поділ на два цикли – 1–2 класи і 3–4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

Типову освітню програму для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти розроблено відповідно до Закону України «Про освіту», Державного стандарту початкової освіти. У програмі визначено вимоги до конкретних очікуваних результатів навчання; коротко вказано відповідний зміст кожного навчального предмета чи інтегрованого курсу.

Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;

- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів таких **ключових компетентностей**:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, вміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі **вміння**: читання з розумінням, вміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації Типової освітньої програми або Освітніх програм рекомендується використовувати **внутрішньопредметні і міжпредметні зв'язки**, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та перенесення умінь у нові ситуації.

Вимоги до дітей, які розпочинають навчання у початковій школі, мають враховувати досягнення попереднього етапу їхнього розвитку.

Період життя дитини від п'яти до шести (семи) років (старший дошкільний вік) визначається цілісною зміною її особистості, готовністю до нової соціальної ситуації розвитку. Пріоритетом цього процесу є формування і розвиток базових особистісних якостей дітей: спостережливості, допитливості, довільності поведінки, міжособистісної позитивної комунікації, відповідальності, діяльнісного і різнобічного освоєння навколишньої дійсності та ін. Потенційно це виявляється у певному рівні готовності дитини до систематичного навчання – *фізичної, соціальної, емоційно-ціннісної, пізнавальної, мовленнєвої, творчої*.

Зберігаючи наступність із дошкільним періодом дитинства, початкова школа забезпечує подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формує здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховує ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я.

Згідно із Законом України «Про освіту», на основі Державного стандарту й Типової освітньої програми заклади освіти, наукові установи та інші суб'єкти освітньої діяльності можуть розробляти освітні програми – єдиний комплекс освітніх компонентів (предметів, індивідуальних проектів, контрольних заходів тощо), спланованих і організованих для досягнення визначених результатів навчання. Освітні програми можуть відрізнятися від Типової освітньої програми послідовністю викладання навчального матеріалу, обсягом його вивчення, наявністю додаткових компонентів змісту або використанням оригінальних форм, методів і засобів навчання.

Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у програмі.

Освітні програми можуть мати корекційно-розвивальний складник для осіб з особливими освітніми потребами. Для дітей з особливими потребами тривалість здобуття початкової освіти може бути подовжена.

Програми інваріантного складника Базового навчального плану є обов'язковими для використання в загальноосвітніх навчальних закладах усіх типів і форм власності.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контроль-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формульовального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Навчальні досягнення здобувачів у 1-2 класах підлягають вербальному, формульовальному оцінюванню, у 3-4 – формульовальному та підсумковому (бальному) оцінюванню.

Формульовальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою.

Здобувачі початкової освіти проходять державну підсумкову атестацію, яка здійснюється лише з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладів освіти та (або) якості освіти.

З метою неперервного відстеження результатів початкової освіти, їх прогнозування та коригування можуть проводитися моніторингові дослідження навчальних досягнень на національному, обласному, районному, шкільному рівнях, а також на рівні окремих класів. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення.

Типовий навчальний план

Назва освітньої галузі	Класи	Кількість годин на рік				
		1 кл.	2 кл.	3 кл.	4 кл.	Разом
<i>Інваріантний складник</i>						
Мовно-літературна						
Іншомовна		315	350	350	350	1365
Математична		140	140	140	140	560
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі)		105	105	105	105	420
Технологічна						
Інформатична		35	70	70	70	245
Мистецька		70	70	70	70	280
Фізкультурна*		105	105	105	105	420
Усього		770	840	840	840	3290
<i>Варіативний складник</i>						
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		35	35	70	70	210
Загальнорічна кількість навчальних годин		805	875	910	910	3500
Гранично допустиме тижневе/ річне навчальне навантаження учня		20/700	22/770	23/805	23/805	/3080
Сумарна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)		805	875	910	910	3500

* Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження учнів.

На основі цього плану Доброжанівська ЗОШ I-III ступенів складає робочий навчальний план на навчальний рік

Освітня програма 5-9 класів Доброжанівської ЗОШ І-ІІІ ступенів

Загальні положення освітньої програми

Освітня програма закладів загальної середньої освіти ІІ ступеня (базова середня освіта) розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти».

Освітня програма базової середньої освіти окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти (далі – Державний стандарт).

Освітня програма визначає:

загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення які натеper подані в рамках навчальних планів;

очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, перелік яких наведено тут пропонований зміст навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН);

рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;

вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Типовою освітньою програмою.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-9-х класів закладів загальної середньої освіти складає 5845 годин/навчальний рік: для 5-х класів – 1050 годин/навчальний рік, для 6-х класів – 1155 годин/навчальний рік, для 7-х класів – 1172,5 годин/навчальний рік, для 8-х класів – 1207,5 годин/навчальний рік, для 9-х класів – 1260 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані Доброжанівської ЗОШ І-ІІІ ступенів

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальні плани основної школи передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності, та варіативну складову.

Варіативна складова навчального плану закладу освіти визначається нашим закладом самостійно, враховуючи особливості організації освітнього процесу та

індивідуальних освітніх потреб учнів, особливості регіону, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу і відображається в навчальних планах закладів освіти.

Варіативна складова навчальних планів використовується на:

підсилення предметів інваріантної складової. У такому разі розподіл годин на вивчення тієї чи іншої теми навчальної програми здійснюється вчителем самостійно. Розподіл годин фіксується у календарному плані, який погоджується директором закладу освіти чи його заступником. Вчитель зазначає проведені уроки у частині класного журналу, відведеного для предмета, на підсилення якого використано зазначені години;

запровадження факультативів, курсів за вибором, що розширюють обрану закладом освіти спеціалізацію, чи світоглядного спрямування;

індивідуальні заняття та консультації.

Варіативність змісту базової середньої освіти реалізується також через запровадження в навчальних програмах резервного часу, що створює простір для задоволення освітніх потреб учнів, вирівнювання їх досягнень, розвитку наскрізних умінь тощо.

Повноцінність базової середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з бюджету.

З метою виконання вимог Державного стандарту навчальні плани містять усі предмети інваріантної складової, передбачені обраним варіантом навчальних планів Типової освітньої програми.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів "Фізична культура" та "Основи здоров'я", а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів.

Змістове наповнення предмета «Фізична культура» заклад освіти формує самостійно з варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази навчального закладу, кадрового забезпечення, регіональних та народних традицій.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 "Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти" години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Навчальні плани зорієнтовані на роботу основної школи за 5-денним навчальним тижнем.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою</p>

	компетентність	<p>інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати</p>

		<p>власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>

9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізні лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;

предмети за вибором;

роботу в проектах;

позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>

Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти.

Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Перелік освітніх галузей. Типову освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури
Суспільствознавство

Природознавство
Технології

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу. Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 8-11 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу. Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу. Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відеоуроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти. Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

кадрове забезпечення освітньої діяльності;

навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;

матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;

якість проведення навчальних занять;

моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

оновлення методичної бази освітньої діяльності;

контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;

моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;

створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Освітня програма закладу базової середньої освіти передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

**Типовий навчальний план закладів загальної середньої освіти
з навчанням українською мовою
(наказ МОН України № 405 від 20.04.2018 р.)**

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень у класах				
		5	6	7	8	9
Мови і літератури	Українська мова	3,5	3,5	2,5	2	2
	Українська література	2	2	2	2	2
	Іноземна мова	3	3	3	3	3
	Зарубіжна література	2	2	2	2	2
Суспільство-знавство	Історія України	1	1	1	1,5	1,5
	Всесвітня історія	-	1	1	1	1
	Основи правознавства	-	-	-	-	1
Мистецтво*	Музичне мистецтво	1	1	1	-	-
	Образотворче мистецтво	1	1	1	-	-
	Мистецтво	-	-	-	1	1
Математика	Математика	4	4	-	-	-
	Алгебра	-	-	2	2	2
	Геометрія	-	-	2	2	2
Природо-знавство	Природознавство	2	-	-	-	-
	Біологія	-	2	2	2	2
	Географія	-	2	2	2	1,5
	Фізика	-	-	2	2	3
	Хімія	-	-	1,5	2	2
Технології	Трудове навчання	2	2	1	1	1
	Інформатика	1	1	1	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	1	1
	Фізична культура**	3	3	3	3	3
Разом		23,5+ 3	26,5+ 3	28+3	28,5+ 3	30 +3
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		3,5	3,5	2,5	3	3
Гранично допустиме навчальне навантаження		28	31	32	33	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)		27+3	30+3	30,5+ 3	31,5+ 3	33 +3

* Заклад загальної середньої освіти може обирати інтегрований курс «Мистецтво» або окремі курси: «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво».

** Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.

*** В межах галузі «Суспільствознавство» у 5-му класі вивчається курс «Історія України (Вступ до історії)», у 6-му – інтегрований курс «Всесвітня історія. Історія України».

Перелік навчальних програм
для учнів закладів загальної середньої освіти II ступеня
(затверджені наказами МОН від 07.06.2017 № 804 та від 23.10.2017 № 1407)

№ п/п	Назва навчальної програми
1.	Українська мова
2.	Українська література
3.	Біологія
4.	Всесвітня історія
5.	Географія
6.	Зарубіжна література
7.	Інформатика
8.	Історія України
9.	Математика
10.	Мистецтво
11.	Основи здоров'я
12.	Природознавство
13.	Трудове навчання
14.	Фізика
15.	Фізична культура
16.	Хімія
17.	Іноземні мови
18.	Основи правознавства
19.	Музичне мистецтво
20.	Образотворче мистецтво

Освітня програма 11 класу Доброжанівської ЗОШ І-ІІІ ступенів

Освітня програма закладів загальної розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти».

Освітня програма профільної середньої освіти окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти (далі – Державний стандарт).

Освітня програма визначає:

загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення які натепер подані в рамках навчальних планів;

очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, перелік яких наведено в таблиці 4; пропонований зміст окремих предметів, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН);

рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;

вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Освітньою програмою.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.

Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів профільної середньої освіти для 10-х класів – 1330 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані закладу.

Навчальний план для 10 класу закладу загальної середньої освіти розроблено відповідно до Державного стандарту, з метою його впровадження у частині повної загальної середньої освіти з 1 вересня 2018 року. Він містить загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкових предметів, профільних предметів і спеціальних курсів, а також передбачає години на факультативи, індивідуальні заняття тощо.

Доброжанівська ЗОШ І-ІІІ ступенів використовує другий варіант (таблиця 2) і містить перелік базових предметів, який включає окремі предмети суспільно-гуманітарного та математично-природничого циклів.

До базових предметів належать: «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Іноземна мова», «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта», «Математика», «Фізика і астрономія», «Біологія і екологія», «Хімія», «Географія», «Фізична культура», «Захист Вітчизни».

Реалізація змісту освіти, визначеного Державним стандартом, також забезпечується вибірково-обов'язковими предметами («Технології», «Мистецтво»), що вивчаються на рівні стандарту.

Частину навчальних годин навчального плану призначено для забезпечення профільного спрямування навчання в старшій школі. Профіль навчання формується закладом освіти з урахуванням можливостей забезпечити якісну його реалізацію.

В 2021-2022 н.р. в 11 класі вибіркової та додаткові години розподілено так:

а) Вибірково-обов'язкові:

інформатика (є достатня база, спеціаліст, Інтернет))

мистецтво (є достатня база, спеціаліст, Інтернет)

б) Додаткові години:

1. Профільний предмет – біологія і екологія (5 год) – є кадрове забезпечення, бажання учнів, батьків, науково-методичне забезпечення

2. Збільшується кількість годин на математику, географію, так як ці предмети вибираю більшість учнів для складання ЗНО .

З метою уникнення одногодинного тижневого вивчення певного предмета або курсу заклад освіти може планувати його вивчення концентровано (впродовж чверті, семестру, навчального року), складаючи Графік вивчення предметів по семестрах при 0,5 або 1 год тижневого навантаження (додаток до Робочого плану).

Очікувані результати навчання здобувачів освіти.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невірних іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>

2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>

4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії,</p>

		<p>шукаючи оптимальних способів розв’язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як</p>

		<p>інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>
--	--	---

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх окремих предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища.

Наскрізні лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;

предмети за вибором;

роботу в проектах;

позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти.

Профільна середня освіта здобувається, як правило, після здобуття базової середньої освіти. Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття профільної середньої освіти цього ж навчального року.

Перелік освітніх галузей.

Типову освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури	Математика
Суспільствознавство	Природознавство
Мистецтво	Технології
Здоров'я і фізична культура	

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри тощо.

Засвоєння нового матеріалу можна проводити на лекції, конференції, екскурсії і т. д. Для конференції, дискусії вчителем або учнями визначаються теми доповідей учнів, основні напрями самостійної роботи. На навчальній екскурсії учні отримують знання, знайомлячись із експонатами в музеї, з роботою механізмів на підприємстві, спостерігаючи за різноманітними процесами, що відбуваються у природі. Консультації проводяться з учнями, які не були присутні на попередніх

уроках або не зрозуміли, не засвоїли зміст окремих предметів. Розвиток і корекцію основних компетентностей можна, крім уроку відповідного типу, проводити на семінарі, заключній конференції, екскурсії тощо. Семінар як форма організації об'єднує бесіду та дискусію учнів. Заключна конференція може будуватися як у формі дискусії, так і у формі диспуту, на якому обговорюються полярні точки зору. Учитель або учні підбивають підсумки обговорення і формулюють висновки.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 8-11 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу.

Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу.

Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Учням, які готуються здавати заліки або іспити можливе проведення оглядових консультацій, які виконують коригувальну функцію, допомагаючи учням зорієнтуватися у змісті окремих предметів.

Консультація будується за принципом питань і відповідей.

Перевірка та/або оцінювання досягнення компетентностей крім уроку може здійснюватися у формі заліку, співбесіди, контрольного навчально-практичного заняття.

Співбесіда, як і залік, тільки у формі індивідуальної бесіди, проводиться з метою з'ясувати рівень досягнення компетентностей.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем.

Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відеоуроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти. Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

кадрове забезпечення освітньої діяльності;

навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;

матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;

якість проведення навчальних занять;

моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

оновлення методичної бази освітньої діяльності;

контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;

моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;

створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Освітня програма закладу загальної середньої освіти III ступеня має передбачати досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Освітня програма закладу освіти та перелік освітніх компонентів, що передбачені відповідною освітньою програмою, оприлюднюються на веб-сайті закладу освіти.

**Типовий навчальний план
для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти
(наказ МОН України № 408 від 20.04 2018 р.)**

Предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
	10	11
Базові предмети¹	27 (29)	26 (28)
Українська мова	2	2
Українська література	2	2
Зарубіжна література	1	1
Іноземна мова ²	2	2
Мова і література корінного народу, національної меншини ³	2	2
Історія України	1,5	1,5
Всесвітня історія	1	1
Громадянська освіта	2	0
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	3	3
Біологія і екологія	2	2
Географія	1,5	1
Фізика і астрономія	3	4
Хімія	1,5	2
Фізична культура ⁴	3	3
Захист Вітчизни	1,5	1,5
Вибірково-обов'язкові предмети (Інформатика, Технології, Мистецтво)	3	3
Додаткові години¹ на профільні предмети, окремі базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття	8 (6)	9 (7)
Гранично допустиме тижневе навантаження на учня	33	33
Всього фінансується (без урахування поділу класу на групи)	38	38

¹ У дужках подано кількість годин для закладів освіти з навчанням мовою корінного народу, національної меншини.

² За наявності належних умов заклад освіти може збільшувати кількість годин на вивчення іноземної мови, використовуючи додаткові години.

³ Мова і література корінного народу, національної меншини входить до базових предметів лише для закладів освіти з навчанням мовою, корінного народу, національної меншини. В інших закладах освіти цей предмет може обиратися за потреби самим учнем за рахунок додаткових годин.

⁴ Години фізичної культури не входять до гранично допустимого тижневого навантаження на учня.

Орієнтовна кількість навчальних годин для профільних предметів

Профільний предмет	Кількість годин на тиждень	
	10 клас	11 клас
Українська мова	4	4
Українська література	4	4
Зарубіжна література	3	3
Іноземна мова	5	5
Друга іноземна мова	3	3
Мова і література корінного народу, національної меншини	5	5
Історія України	3	3
Всесвітня історія	3	3
Правознавство	3	3
Економіка	3	3
Алгебра	6	6
Геометрія	3	3
Фізика і астрономія	6	6
Біологія і екологія	5	5
Хімія	4	6
Географія	5	5
Інформатика	5	5
Технології	6	6
Мистецтво	5	5
Фізична культура	6	6
Захист Вітчизни	5	5

**Перелік навчальних програм
для учнів закладів загальної середньої освіти III ступеня
(затверджені наказами МОН від 23.10.2017 № 1407 та від 24.11.2017 № 1539)**

№ п/п	Назва навчальної програми	Рівень вивчення
1.	Українська мова	Рівень стандарту
2.	Українська література	Рівень стандарту
3.	Біологія і екологія	Профільний рівень
4.	Всесвітня історія	Рівень стандарту
5.	Географія	Рівень стандарту
6.	Громадянська освіта (інтегрований курс)	Рівень стандарту
7.	Зарубіжна література	Рівень стандарту
8.	Захист України	Рівень стандарту
9.	Інформатика	Рівень стандарту
10.	Історія України	Рівень стандарту
11.	Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	Рівень стандарту
12.	Мистецтво	Рівень стандарту
13.	Правознавство	Рівень стандарту
14.	Українська література	Рівень стандарту
15.	Фізика	Рівень стандарту
16.	Фізична культура	Рівень стандарту
17.	Хімія	Рівень стандарту
18.	Іноземні мови	Рівень стандарту

Освітня програма групи продовження дня Доброжанівської ЗОШ І-ІІІ ступенів

ГПД Доброжанівської ЗОШ І-ІІІ ступенів в своїй роботі керується Постановою КМУ № 1121 від 05.10 09 року «Про затвердження Положення про групу продовженого дня загальноосвітнього навчального закладу»

Основні завдання ГПД передбачені п.5 Постанови №1121:

- організація самостійної роботи учнів із закріплення та поглиблення знань, умінь та навичок, набутих на уроках;
- створення сприятливих умов для формування учнівського колективу та надання кваліфікованої допомоги учням у підготовці до уроків і виконанні домашніх завдань;
- організація індивідуальної, групової та колективної роботи учнів;
- організація дозвілля учнів;
- формування в учнів ціннісних орієнтацій;
- здійснення заходів, спрямованих на збереження та зміцнення здоров'я учнів, на їх психічний та фізичний розвиток, набуття навичок здорового способу життя;
- виховання позитивного ставлення до суспільно-корисної праці;
- надання допомоги батькам або особам, які їх замінюють, у вихованні учнів.

Учасниками навчально-виховного процесу групи продовженого дня є директор НВК, учні, вихователь та інші педагогічні працівники, батьки або особи, які їх замінюють, психолог, бібліотекар, медичний працівник закладу, а також вчителі, керівники гуртків, які мають педагогічну освіту (п.6 Положення).

Права і обов'язки учасників навчально-виховного процесу групи продовженого дня визначаються Законами України "Про освіту", "Про загальну середню освіту", Статутом Доброжанівської ЗОШ І-ІІІ ступенів, Правилами внутрішнього трудового розпорядку, наказами МОН.

Зарахування учнів до групи продовженого дня та їх відрахування здійснюються згідно з наказом директора школи на підставі відповідної заяви батьків або осіб, які їх замінюють (п.12 Положення)

Заяви про зарахування учнів до групи продовженого дня приймаються на початку кожного навчального року, як правило, до 5 вересня.

Група продовженого дня може комплектуватися з учнів одного класу, кількох класів (зокрема, перших або других, або третіх), кількох різних класів, але не більш як чотирьох вікових груп (п.13 Положення)

Режим роботи групи продовженого дня розробляється відповідно до Державних санітарних правил і норм улаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу, ухвалюється педагогічною радою і затверджується директором школи.

Режим роботи групи продовженого дня повинен передбачати: (п.14 Положення)

1) організацію:

- прогулянки тривалістю не менш як одна година 30 хвилин (для учнів перших - четвертих класів);

- харчування тривалістю не менш як 30 хвилин;
- суспільно-корисної праці;
- 2) виконання домашніх завдань (окрім 1 класу)
- для учнів другого класу тривалістю 45 хвилин,
- третього класу - одна година 10 хвилин,
- четвертого класу - одна година 30 хвилин,
- 3) проведення спортивно-оздоровчих занять :
- для учнів першого класу тривалістю не менш як 35 хвилин
- другого - четвертого класів - 40 хвилин
- занять у гуртках, секціях, екскурсій.

Тривалість перебування учнів у групі продовженого дня становить 1-3 години на день, а за наявності відповідної заяви батьків або осіб, які їх замінюють, може зменшуватися (п.15 Положення).

План роботи вихователя групи продовженого дня погоджується із заступником директора , директором школи (п.18 Положення).

Для організації освітнього процесу групи продовженого дня на належному рівні директор :

- створює умови для охорони життя і здоров'я учнів, організації їх харчування і відпочинку;
- несе відповідальність та здійснює контроль за харчуванням учнів групи продовженого дня, додержанням санітарно-гігієнічних і санітарно-протиепідемічних правил та норм, медичним обслуговуванням, організацією навчально-виховного процесу групи продовженого дня;
- затверджує режим роботи групи продовженого дня, план роботи вихователя, графік харчування учнів (п.21 Положення).

Норми та порядок організації харчування учнів групи продовженого дня встановлюються відповідно до норм харчування у навчальних та оздоровчих закладах, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 22 листопада 2004 р. № 1591 (Офіційний вісник України, 2004 р., № 47, ст. 3107), та наказів МОН(п.22 Положення).

Медичне обслуговування учнів групи продовженого дня здійснюється медичним працівником школи та закладу охорони здоров'я в установленому порядку(п.23 Положення).

Пізнавальна діяльність учнів в ГПД направляється на формування ключових компетентностей, наскрізних вмінь.

До ключових компетентностей належать:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою,

спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Наскрізнi вміння і навички:

Розв'язую проблеми
Критично мислю
Творчо мислю (креативність)
Співпрацюю
Ефективно спілкуюся
Розвиваю власний емоційний інтелект
Досліджую
Організую свою діяльність
Рефлекую
Читаю вдумливо

В плані роботи вихователя має чітко відстежуватися робота за 4 наскрізними лініями:

- «Екологічна безпека та сталий розвиток»
- «Громадянська відповідальність»
- «Здоров'я і безпека»
- «Підприємливість та фінансова грамотність».

В ГПД мають бути дотримані вимоги НУШ щодо фізичного середовища, академічної доброчесності, проактивної дисципліни, менеджменту занять, інтегрованого навчання, тематичних днів (тижнів), проектної діяльності, дитиноцентризму, гуманізму, проведення занять на свіжому повітрі, прогулянок, екскурсій.

В організації БЖД вихователь керується Інструктивно-методичними матеріалами «Створення безпечних умов організації навчально-виховного процесу в групі продовженого дня ЗНЗ». Лист МОН №1/9-503 від 18.07.2013 року.

Державними санітарними правилами, Правилами пожежної безпеки .

Вихователь в ГПД застосовує новітні методи роботи з дітьми, прийоми і методи, що розвивають критичне мислення.

Виховний процес підпорядковується виконанню принципу наскрізного виховання.

Особливе місце в роботі вихователя ГПД займає програма роботи з сім'ями «Партнерство заради майбутнього» .

Критеріями оцінювання якості роботи вихователя є рівень сформованості ключових компетентностей, наскрізних вмінь і навичок, рівень соціалізації дітей , відповідність рівня вихованості сучасним вимогам, належне фізичне середовище, проактивна дисципліна.

Освітня програма ГПД схвалюється педрадою і затверджується директором.

На основі освітньої програми складається розклад (тижневий) роботи ГПД, що затверджується директором і включає напрямки:

- естетичне виховання – передбачає естетичне ставлення до життя (праці, природи, мистецтва, поведінки); розвивається почуття прекрасного;
- фізичне виховання передбачає правильний фізичний розвиток школярів, напрацювання рушійних умінь і навичок, а також звичку до систематичних занять фізкультурою та спортом, формування гігієнічних умінь і навичок;
- трудове виховання акцентує на практичному застосуванні школярами теоретичних знань; трудова освіта є комплексною й передбачає уявлення про

техніку й технологію, уміння вирішувати практичні завдання, досягати якісних результатів;

- екологічне виховання – основним його завданням є конкретна практична природоохоронна діяльність;

- моральне виховання передбачає розвиток моральної свідомості, моральних почуттів, вироблення вмінь і навичок моральної поведінки;

- розумове виховання, формування мотивації до навчання;

- економічне виховання.

Художня діяльність передбачає різні види діяльності (перетворювальну, пізнавальну, оцінювальну, виховну, комунікативну, ігрову), котрі входять у неї завдяки присутності в них естетичного аспекту.

Освітня програма наскрізного виховання Доброжанівської ЗОШ І-ІІІ ступенів

В концепції НУШ процес виховання невіддільний від понять «освіта», «освітній процес», що включають навчання, виховання і розвиток.

Виховний процес – невід’ємна складова всього освітнього процесу і орієнтується на загальнолюдські цінності, зокрема «морально-етичні» (гідність, чесність, справедливість, турбота, повага до життя, до себе, до інших людей), «соціально-політичні» (свобода, демократія, культурне різноманіття, повага до рідної мови і культури, патріотизм, шанобливе ставлення до довкілля, повага до закону, солідарність, відповідальність), направлений на плекання української ідентичності, поваги до прав людини, демократії, підтримки добрих ідей.

Виховання не виноситься в окремі «заняття» з моралі, вихованість формується через наскрізний досвід, відбувається у виховному середовищі, що створюється всім педагогічним колективом через атмосферу довіри, дружелюбності, доброзичливості, взаємодопомоги і взаємної підтримки при вирішенні труднощів.

Ключовий елемент виховання – приклад вчителя. НУШ вимагає вимірювати індивідуальні нахили і здібності кожної дитини для її ціле направленою розвитку і профорієнтації.

Наскрізне виховання має запобігти боулінгу (дискримінації, насильству, знущанням).

Відносини учасників освітнього процесу будуються на взаємоповазі, діалозі.

Наскрізне виховання будується на визнанні принципів:

- талановитість кожної дитини
- гуманізм
- дитиноцентризм
- проактивна дисципліна
- введення правил, рутин, Інструкцій, залучення здобувачів освіти до їх вироблення
- право на помилку

Результатом наскрізного виховання є розвиток наскрізних вмінь, навичок, цінностей, ключових компетентностей, способів мислення т.і.

Компоненти наскрізного виховання:

Урок, виховний, позакласний захід, проект мають ефективний план

Фізичне середовище класів, рекреацій

Шкільне подвір'я

Вулиця і сім'я

Педагоги, класні керівники – менеджери

Відносини в школі, сім'ї, колективі – турботливі і дружні

Технології впливу на розвиток особистості

Безпечні умови

Проактивний підхід до дисципліни (збереження гідності дитини, не переривання освітнього процесу, тиха і спокійна розмова з дітьми)

Кожен проект розпочинається з «дружнього кола», де формується задум, складається чек-лист з інструментами реалізації наскрізних вмінь та ключових компетентностей

Стимулювання ініціативи

Визначені критерії (результати)

Не передача інформації, а формування навичок цінностей на практиці

Відхід від совкової педагогіки, виховної системи, що зводилася до настанов вчителя, яких учень часто не чув (безкінечні репетиції ранків, відкритих виховних годин, насильна участь в конкурсах, масовках, виконання різноманітних Програм виховання, Акцій, методичних рекомендацій, що не враховують інтереси дітей, критерій системи, гарно підготовлений звіт для вищестоящих органів (часто не об'єктивний))

Підходи до організації виховної діяльності школи:

- Системний; його складники: мета, завдання, принципи, суб'єкти та відносини між ними, зміст, умови; управління, що розвиває дану систему.

- Комплексний (цілісний), що включає: спільну діяльність педагога й вихованця, що впливає на три сфери особистості: пізнавальну(знання, погляди, переконання); емоційно-вольову (почуття, бажання, емоції); дієво-практичну

(вміння, навички, звички, досвід поведінки). Все це проходить через голову (ПС), серце (ЕВ), руки (ДП) дитини.

- Особистісно орієнтований підхід (вибір і ціле покладання, рефлексія, формування позитивної «Я-концепції», прийняття рішень, відповідальність, творча реалізація в професійній сфері, автономність й індивідуальність буття суб'єкта).

- Діяльнісний підхід – направлений на перетворення, в ході якого розвивається індивід, реалізовується індивідуальність, формується особистість у спільній діяльності.

- Аксіологічний підхід (ціннісний) – приводить ціннісні системи вихованців до загальнолюдських моральних принципів і відзначалися гнучкістю, усталеністю.

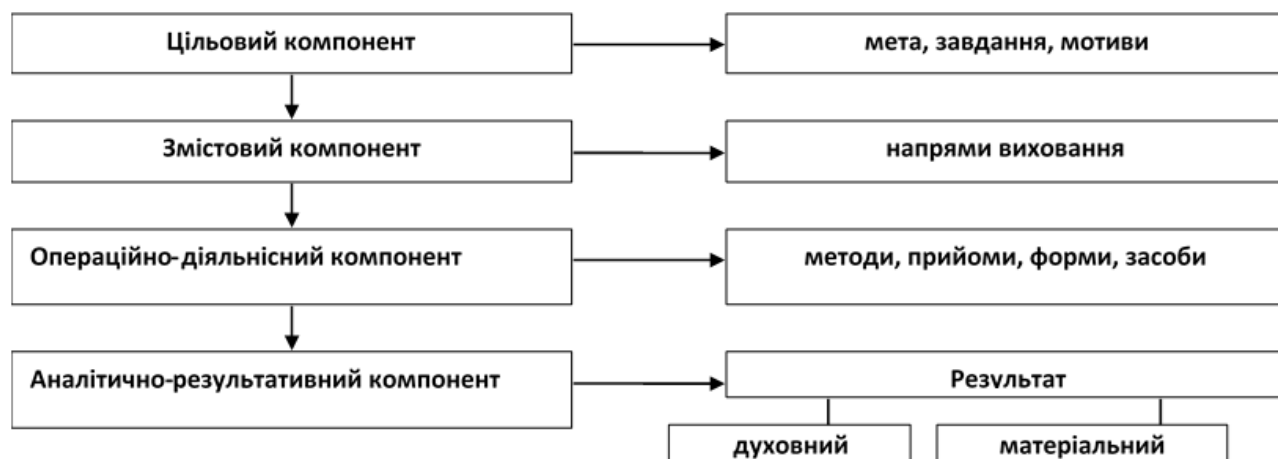
- Культурологічний – засвоїти культурні надбання людства, примножуючи духовну культуру, забезпечуючи єдність поколінь.

- Акмеологічний підхід (вершина) – прагнення до самовдосконалення, здійснення нових задумів.

- Рефлексивний підхід – усвідомлення власних дій, усуваючи зайве, додаючи потрібне, розуміння, що рефлексія веде до змін.

- Синергетичний підхід – нові поняття, ідеї, гіпотези породжуються не тільки новими фактами, а й різноманітними нелінійними зв'язками, обставинами, нестабільністю, а, отже, необхідно навчитися приймати обґрунтовані рішення в умовах нестабільності.

Процес наскрізного виховання в школі має свою структуру та етапи:

Проводячи урок, виховний, позакласний захід, перебуваючи в рекреації, подвір'ї закладу, на вулиці, в сімейному середовищі маємо пам'ятати про те, що тут формуються наскрізні вміння, проходить наскрізне виховання.

Наскрізне виховання будується на новій філософії – утвердження людської гідності (гуманізм), на принципі «презумції талановитості», дитино центризмі – визнання цінності дитини, яка має рухатися, не може постійно сидіти над домашнім завданням, має відчувати радість пізнання, (пізнавати світ за принципом: від простого споглядання до абстрактного мислення, а від нього до практики – такий шлях пізнання істини).

Дитина має право на помилку, простір для вибору, безпечні умови

життєдіяльності, морально-етичні принципи.

Наскрізний процес виховання має здійснювати вчитель-менеджер, який створює фізичне середовище класу, вводить класні правила та рутини, визначає з дітьми цілі перебування в класі протягом дня, забезпечує вміння дотримуватись правил, дотримується алгоритму введення правил (задум правила, створення негативної ситуації, моделює правильне виконання правила, моделює ситуацію по невиконанню правила, клас моделює правильне виконання правила); дотримується трьох принципів проактивного підходу до дисципліни (зберігає гідність учня, не перериває навчальний процес, розмовляє з дітьми тихо і спокійно).

В наскрізному вихованні важливо дотримуватися складових ефективного управління класом.

1. Облаштування комфортного фізичного середовища (розташування парт, місце в класі вчителя, на стінах інформація до теми, достатньо місця для всіх видів діяльності учня, на столі вчителя всі матеріали потрібні до уроку)

2. Налагоджування турботливих дружніх взаємовідносин

3. Розробка правил і впровадження рутин

4. Ефективний план уроку

5. Проактивний підхід до дисципліни.

Вмілий менеджер буде реалізовувати принцип «розвитку вільної особистості» через створення простору для вибору незалежності мислення, вміння відстоювати й аргументувати свою позицію.

Наскрізні вміння наших здобувачів освіти можна сформулювати через класні проекти. Кожен проект має мати завдання - в комплексі розвивати всі вміння інтегровано. Плануючи виховний захід (проект) вчитель, класний керівник має скласти чек-лист, в якому відобразити через які інструменти реалізуємо наскрізні вміння, ключові компетентності.

Кожна декада (тиждень, 2 тижні, місяць) має розпочатися із «Дружнього кола», де буде сформульовано задум, його завдання, план дій, учасники, складено чек-лист роботи по кожному наскрізному вмінню.

НУШ формує ціннісні ставлення і судження, які служать базою для щасливого

Наскрізне виховання має:

- Стимулювати ініціативу
- Створювати ситуації різноманітних позитивних емоцій переживань суб'єкта в предметній, комунікативній діяльності

- Створювати стимулююче і розвивальне середовища на основі визначення мети, цінностей, норм, принципів, правил, інструкцій, рутин відповідно до потреб учнів.

- Визначення критеріїв результату.

Наскрізне виховання – це термін, який каже правду, що виховання відбувається не на виховних годинах, заходах, лінійках, оглядах всякій мішурі, а щохвилини, щодня, скрізь.

Наскрізне виховання – це не передача інформації, а формування навичок, цінностей на практиці у бік відповідальності соціально-активної поведінки.

Наскрізне виховання може здійснювати успішний педагог – впевнений у своїх діях, знаннях, що ніколи не зупиняється на досягнутому, постійно розвивається і самовдосконалюється.

Успішний вихователь має модель поведінки, орієнтується на якість, не витрачає сил на дрібниці, використовує матрицю Ейзенхеуера, знає сам чого очікує, ретельно планує діяльність, цілі через SMART – мету.

Послідовний, вміє коректувати курс

Наполегливий, має багату уяву, зосереджений оптиміст.

Наскрізне виховання може здійснювати педагог, що

- відповідальний, самокритичний, самодисциплінований
- має ефективне мислення
- впевнену поведінку (лідер)
- схильний до співробітництва
- володіє харизмою, артистизмом, його енергетика притягає людей до себе, а не відштовхує, є провидцем, місіонером.

Наскрізне виховання має формувати м'які навички (SOFT SKILLS) – критичне мислення, уміння брати відповідальність на себе і не забувати про тверді (HARD SKILLS), логіко-аналітичне мислення, уміння складати план (проект) і дотримуватися його т.ін.

Найкращим інструментом реалізації ідеї наскрізного виховання, формування наскрізних вмінь є проект.

Всі учасники проекту мають бути переконанні:

- я можу бути агентом змін
- я розумію, що разом можемо досягти більшого
- я вчуся слухати й чути інших
- я не боюся виявляти ініціативу

Проект повинен:

1. окреслити очікувальні результати
2. розрахувати час на виконання проекту
3. визначити ресурси для втілення проекту
4. визначити список творчих груп із реалізацією проекту відповідно до потреб закладу
5. місія Проекту має зацікавити всіх
6. проект має мати перед етапом реалізації етап організаційний
7. технічно-організаційний етап включає мету, результати, час, поширення інформації, обговорення ідей проекту.

Класні керівники мають визначитися з тематикою проектів, які включаються в річний план закладу.

Реформа дала автономію, самостійність, викинула окремий розділ виховної роботи. Дала свободу. А свобода вимагає відповідальності, пошуку тих форм і методів, які сформують компетентну особистість з наскрізними вміннями і цінностями.

Виконання освітньої програми з наскрізного виховання вимагає створення системи підготовки педагогів, класних керівників по їх переучуванню на засадах принципу наскрізного виховання, що формує відповідальність, самокритичність, самодисципліну, ефективне мислення, лідерську поведінку, прагнення до співробітництва, володіння харизмою, артистизмом з позитивною енергетикою, що притягає людей до себе.

Класний керівник, вихователь має:

- Передбачити заходи, проекти з проблеми

- Превентивне виховання, попередження булінгу, суїциду, жорстокості
- Ведення здорового способу життя
- Трудове виховання. Профорієнтація
- Екологічні проекти
- Художньо-естетичне виховання
- Морально-етичне виховання
- Вироблення мотивації до розумової праці, власного саморозвитку, визначення ідентичності, можливостей, планування подальшої життєдіяльності, власної індивідуальної траєкторії

- Сімейно-побутове виховання
- Заходи з ТБ, БЖД, ЦЗН
- Розвиток лідерства
- Партнерство з сім'єю

Забезпечити в ході наскрізного виховання такі види діяльності:

- Фізично-оздоровча
- Навчально-пізнавальна
- Суспільно-гуманна
- Духовна
- Соціально-комунікативна
- Суспільно-правова
- Сімейно-побутова
- Професійно-трудова
- Культурно-естетична

Передбачити в планах виховної діяльності, проектах виховної діяльності відзначення дат календаря (додаються)

В зв'язку з мало чисельністю учнів в класах, передбачити проекти наскрізного виховання, що проводяться декількома класами або спільно всім освітнім закладом.

В основу фізично-оздоровчої діяльності покласти Спортивний регламент школи і домогтися його повної реалізації.

Координуючим центром превентивно-правового виховання є Рада превентивно-правового виховання школи, що працює за планом.

Робота бібліотекаря по наскрізному вихованню планується в плані роботи бібліотекаря.

Робота психолога відображається в плані роботи психолога.

Результати наскрізного виховання мають орієнтуватися на випускника початкової, основної старшої школи.

Модель випускника школи

	Загальні орієнтири	Початкова школа: портрет випускника	Основна школа: портрет випускника	Старша школа: портрет випускника
Відчуваю	Усвідомлюю себе особистістю, причетною до громади, України, Європи та світу	Відчуваю власну цінність, коли допомагаю друзям, батькам, ближнім. Вдячний/-а іншим за допомогу	Почуваюся цілісною особистістю з власною індивідуальністю, відчуваю потребу бути корисним/-ою.	Усвідомлюю себе активним громадянином/кою. Вірю в себе та Україну, вкладаючи зусилля в її розбудову. Усвідомлюю свою причетність до європейської та світової спільноти.
	Відчуваю відповідальність за свої рішення та вчинки	Розумію, що мої дії та рішення мають наслідки, не боюсь помилитися	Відчуваю відповідальність за дії / бездіяльність; свідомий/-а того, що моя свобода обмежується свободою інших	Відчуваю відповідальність за те, як навчаюся і як дію у громаді. Змінюю на краще своє життя, життя громади, України
	Перебуваю в злагоді із собою та іншими людьми	Зустрічаю різних людей з різними ідеями, сприймаю розмаїття; шукаю те, що об'єднує	Підтримую розмаїття, ціную рівність, запобігаю будь-якій дискримінації, вдаючись до демократичних процедур	Відчуваю обов'язок утверджувати рівність і толерантність як цінності демократичного суспільства, підтримую суспільне розмаїття
Думаю	Маю мету і планую її досягнути	Планую та організую гру, власне навчання, збагачуючи свій досвід	Розумію, що є різні шляхи для досягнення мети. Долаю перешкоди, знаходжу вихід із різних ситуацій	Обґрунтовано обираю шляхи досягнення мети. Аргументовано відстоюю власну думку
	Пізнаю і осмислюю світ	Цікавлюся навколишнім світом, розвиваю свою допитливість	Осмислюю, оцінюю, узагальнюю суспільні і природні явища	З'ясовую взаємозв'язки між суспільними і природними явищами і роблю з цього обґрунтовані висновки
	Мислю творчо	Уявляю, мрію, фантазую; вчуся ризикувати в творчості	Продукую цікаві гіпотези/передбачення для вирішення природничих і суспільних проблем	Творчо і гнучко використовую різні стратегії для вирішення проблемних ситуацій

	Люблю читати	Відкриваю світ книги — вдома, у класі, бібліотеці, книгарні, в Інтернеті. Обдумую прочитане і ділюся враженнями	Маю потребу в читанні. Проектую прочитане на життєві ситуації, дискутую	Усвідомлюю цінність читання - для задоволення, спілкування, здобуття інформації, зростання як особистості. Критично ставлюся до прочитаного
	Критично мислю і відповідально використовую інформацію	Розумію, що інформація може допомогти або нашкодити. Знаходжу потрібну мені інформацію для навчання та спілкування	Відповідально користуюся інформаційними ресурсами. Відбираю і використовую інформацію з різних джерел, критично оцінюю її, виокремлюючи надійну і достовірну	Оцінюю відомості і дані, використовуючи їх для вирішення конкретних індивідуальних і суспільно значущих проблем. Розпізнаю маніпуляції та протистою їм
Дію	Дбаю про себе, своє здоров'я і безпеку	Дотримуюся правил гігієни. Поводжуся безпечно, мандруючи, граючись і навчаючись.	Займаюся фізичною культурою, спортом, допомагаю в праці. Беру участь у туристичних мандрівках. Реагую відповідно до ступеню небезпеки	Власним прикладом і досягненнями заохочую інших до здорового й активного життя. Дбаю про безпеку громади та України
	Дбаю про довкілля	Не завдаю шкоди довкіллю, допомагаю зберегти природу, турбуюся про тварин	Виконую різні ролі в групі для вирішення екологічних проблем	Об'єдную однодумців для реалізації проєктів зі збереження довкілля
	Співпрацюю	Працюю самостійно і в групі однолітків, розумію цінність спільної праці	Виконую різні ролі в групах для вирішення суспільних проблем	Ініціюю і реалізую соціальні громадські проєкти.
	Розкриваю себе у праці і творчості	Переконаний/ -а у своїй обдарованості, виявляю її через малюнки, саморобки, танець, музику тощо	Виявляю свої таланти, здібності та вміння і демонструю їх у праці та творчості. Виражаю свої почуття, думки і переживання мовними і немовними засобами	Знаходжу своє місце у світі професій, творчих занять, зацікавлень, приношу користь і отримую від цього задоволення

	Шаную культурне і мовне розмаїття	Шаную рідну культуру, відкриваю розмаїття культур	Шанобливо ставлюся до народних, релігійних і нерелігійних традицій різних культур.	Розвиваю особисту культуру, дбаю про збагачення культури громади, народу, налагоджую діалог культур
--	-----------------------------------	---	--	---

**Розділ III. Робочий навчальний план
Доброжанівської ЗОШ І-ІІІ ступенів на 2021-2022н.р.**

**Робочий навчальний план
для 1-2 класів Доброжанівської ЗОШ І-ІІІ ступенів на 2021-2022 н.р.
(наказ МОН від 08.10.2019 № 1272)**

Назва освітньої галузі	Кількість годин на тиждень у кл.	
	1	2
<i>Інваріантний складник</i>	1	2
Українська мова	7+1	5,5
Англійська мова	2	1
Математика	4	3
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі)	3	1,5
Технологічна	1	0,5
Інформаційна		0,5
Мистецтво	2	1
Фізкультура*	3	2
Усього	22+1	15
<i>Варіативна складова</i>		
Всього шкільного компоненту	1	
Гранично допустиме тижневе/ річне навчальне навантаження учня	20	
Всього фінансується	23	15

* Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження учнів.

**Робочий навчальний план
для 3-4 класів Доброжанівської ЗОШ І-ІІІ ступенів на 2021-2022 н.р.
(наказ МОН від 08.10.2019 № 1273)**

Назва освітньої галузі	Кількість годин на тиждень у кл.	
<i>Інваріантний складник</i>	3	4
Українська мова	7+1	7+1
Англійська мова	3	3
Математика	5	5
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі)	3	3
Технологічна	1	1
Інформаційна	1	1
Мистецтво	2	2
Фізкультура*	3	3
Усього	25+1	25+1
<i>Варіативна складова</i>		
Всього шкільного компоненту	1	1
Гранично допустиме тижневе/ річне навчальне навантаження учня	23	23
Всього фінансується	26	26

* Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження учнів.

Робочий навчальний план
Доброжанівської ЗОШ І-ІІІ ступенів
Таблиця розподілу навчального часу для основної школи: 5-9 класи
на 2021/2022 н.р.
(наказ МОН України від 20.04.2018 р № 405, додаток 1)

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах				
	5	6	7	8	9
	<i>Інваріантна складова</i>				
Українська мова	3,5	3,5	2,5	2	2
Українська література	2	2	2	2	2
Англійська мова	3	3	3	3	3
Зарубіжна література	2	2	2	2	2
Історія України	1	1	1	1,5	1,5
Всесвітня історія	-	1	1	1	1
Правознавство	-	-	-	-	1
Музичне мистецтво	1	1	1	-	-
Образотворче мистецтво	1	1	1	-	-
Мистецтво	-	-	-	1	1
Математика	4	4	-	-	-
Алгебра	-	-	2	2	2
Геометрія	-	-	2	2	2
Природознавство	2	-	-	-	-
Біологія	-	2	2	2	2
Географія	-	2	2	2	1,5
Фізика	-	-	2	2	3
Хімія	-	-	1,5	2	2
Трудове навчання	2	2	1	1	1
Інформатика	1	1	1	2	2
Основи здоров'я	1	1	1	1	1
Фізична культура	3	3	3	3	3
Разом + фізична культура	23,5+3	26,5+3	28+3	28,5+3	30+3
Гранично допустиме (без фізичної культури)	28	31	32	33	33
	<i>Варіативна складова</i>				
<i>Факультативи</i>					
Родинні фінанси	1				
Етика	1				
Фінансова грамотність споживача		1			
Фінансова культура			1		
Прикладні фінанси				1	
Всього шкільного компоненту	2	1	1	1	-
Всього	25,5+3	27,5+3	29+3	29,5+3	33

**Робочий навчальний план
Доброжанівської ЗОШ І-ІІІ ступенів на 2021-2022 н.р.**

**Таблиця розподілу навчального часу для 11 класу
(наказ МОН України від 20.04.2018 р. № 408, додаток 2,3)
(у редакції наказу МОН від 28.11.2019 №1493 зі змінами, внесеними
наказом МОН від 31.03.2020 № 464)**

Профіль – біологія і екологія

Предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
		11
Українська мова		2
Українська література		2
Зарубіжна література		1
Іноземна мова (англійська)		2
Історія України		1,5
Всесвітня історія		1
Громадянська освіта		0
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)		3+2
Біологія і екологія (профільний рівень)		5
Географія		1+0,5
Фізика і астрономія		4
Хімія		2
Фізична культура ⁴		3
Захист України		1,5+0,5
Вибірково-обов'язкові предмети (Інформатика, Технології, Мистецтво)		3
Інформатика		1,5
Технології		
Мистецтво		1,5
Додаткові години ¹ на профільні предмети, окремі базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття		3
Географія (поглиблення інваріантної складової)		0,5
Захист України(поглиблення інваріантної складової)		0,5
Математика (поглиблення інваріантної складової)		2
Гранично допустиме тижневе навантаження на учня		33
Всього :		35

4. Програмно-методичне забезпечення освітнього процесу.

4.1.Програми варіативної частини навчального плану.

4.2 .Перелік підручників, що використовуються в Доброжанівській ЗОШ І-ІІІ ст.

Клас	№	Назва підручника і автор	Примітка
1	1	Українська мова. Буквар. Чумарна М.І.	
	2	Англійська мова. Будна Т.Б	
	3	Математика. Будна Н.О.	
	4	Я досліджую світ. Будна Н.О., Гладюк Т.В., Забродська С.Г., Шост Н.Б.	
	5	Мистецтво. Кондратова Л.Г.	
2	1	Математика . Будна Н.	
	2	Я досліджую світ. Будна Н.	
	3	Англійська мова . Будна Т.	
	4	Українська мова та читання. М.Д. Захарійчук-- І ч.	
	5	Українська мова та читання. Богданець-Білоskalенко Н.-- ІІ ч.	
	6	Літературне читання. В. Науменко	
	7	Мистецтво. Островський В.	
	8	Трудове навчання. І.М. Веремійчик, В.П. Тименко	
3	1	Математика. Будна Н. І, ІІ ч.	
	2	Англійська мова. Будна Т.	
	3	Я досліджую світ. Будна Н. І, ІІ ч.	
	4	Мистецтво. Масол Л.	
	5	Українська мова та читання Захарійчук М.Д. Іч.	
	6	Українська мова та читання. Богданець-Білоskalенко Н. ІІ ч.	
4	1	Математика Будна Н.І. І, ІІ ч.	
	2	Англійська мова. Губарева С.	
	3	Інформатика. Корнієнко Н.	
	4	Мистецтво. Масол Л.	
	5	Українська мова. Захарійчук М.І ч., Богданець Н. ІІ ч.	
	6	Я досліджую світ. Будна Н. І, ІІ ч.	
5	1	Українська мова. Єрмоленко С.Я., Сичова В.Т.	
	2	Українська література. Авраменко О.М.	
	3	Англійська мова. Несвіт А.	
	4	Зарубіжна література. Ніколенко О.М., Конєва Т.М., Орлова О.В., Зуєнко М.О., Кобзар О.І.	
	5	Математика. Н.А. Тарасєнкова, І.М. Богатирьова Сердюк З.О.	
	6	Природознавство. Коршевнюк Т.В., Баштовий В.І.	
	7	Основи здоров'я. Бойченко Т.Є, Василенко С.В., Гущина Н.І., Василяшко І.П., Коваль Н.С., Гурська О.К.	
	8	Вступ до історії. Гісем О.В.	
	9	Інформатика. Ривкінд Й. Я.	
6	1	Всєсвітня історія. Історія України. Щупак І.	
	2	Українська мова. Глазова О.П.	
	3	Українська література. Авраменко О.М.	
	4	Світова література. Ніколенко О.М.	

	5	Інформатика. Ривкінд Й. Я.	
	6	Музичне мистецтво. Кондратова Л.Г.	
	7	Образотворче мистецтво. Калініченко О.В.	
	8	Трудове для хлопчиків. Терещук Б.М.	
	9	Трудове для дівчаток. Ходзицька І.Ю.	
	10	Математика . Мерзляк А.Г.	
	11	Основи здоров'я. Бех І.Д.	
	12	Географія. Пестушко В.Ю., Уварова Г.Ш.	
	13	Англійська мова. Несвіт А	
	14	Біологія. Остапченко Л.І., Балан П.Г.	
7	1	Історія України. Сорочинська Н.	
	2	Всесвітня історія . Сорочинська Н.	
	3	Мистецтво. Масол Л.М.	
	4	Зарубіжна література . Волощук Є.	
	5	Українська мова. Глазова О.	
	6	Українська література. Авраменко О.М.	
	7	Основи здоров'я. Поліщук Н.М.	
	8	Фізика . Баряхтар В.Г.	
	9	Географія. Бойко В.Н.	
	10	Англійська мова .Алла Несвіт	
	11	Алгебра . Мерзляк А.Г.	
	12	Геометрія. Мерзляк А.Г.	
	13	Біологія. Шабанов Д.А.	
	14	Хімія . Дячук Л.С.	
	15	Трудове для хлопчиків. Терещук Б.М.	
	16	Трудове для дівчаток. Терещук А. І.	
	17	Інформатика. Ривкінд Й.Я.	
8	1	Історія України . Гісем О.В.	
	2	Всесвітня історія . Гісем О.В.	
	3	Географія . Бойко В.М.	
	4	Зарубіжна література. Волощук Є.	
	5	Українська мова . Пентиліук М.І.	
	6	Українська література. Авраменко О.	
	7	Основи здоров'я . Поліщук Н.М.	
	8	Фізика . Бар'яхтар В.Г.	
	9	Англійська мова .Алла Несвіт	
	10	Алгебра . Істер О.С.	
	11	Геометрія 8 клас. Істер О.С.	
	12	Біологія . Матяш Н.Ю.	
	13	Хімія . Григорович О.В.	
	14	Інформатика. Ривкінд Й.Я.	
	15	Мистецтво. Масол Л.М.	
	16	Трудове навчання. Дівчатка. Ходзицька І.Ю.	
9	1	Історія України. Гісем О.В.	
	2	Всесвітня історія . Гісем О.В.	

	3	Основи правознавства . Святокум О.Є.	
	4	Мистецтво. Масол Л.М.	
	5	Трудове навчання. Обслуговуючі види праці. Пелагейченко Л.М.	
	6	Зарубіжна література . Паращич В.В.	
	7	Українська мова. Глазова О.П.	
	8	Українська література. Авраменко О.	
	9	Основи здоров'я . Тагліна О.В.	
	10	Фізика . Баряхтар В.Г.	
	11	Інформатика. Ривкінд Й.Я.	
	12	Географія . Надтока О.Ф.	
	13	Англійська мова . Несвіт А.	
	14	Алгебра . Мерзляк А.Г.	
	15	Геометрія . Мерзляк А.Г.	
	16	Біологія. Остапченко Л.І.	
	17	Хімія. Григорович О.В.	
10	1	Українська мова (рівень стандарту). Глазова О.П.	
	2	Українська література (рівень стандарту) Авраменко О.М., Пахаренко В.І.	
	3	Зарубіжна література (рівень стандарту) Кадобянська Н.М., Удовиченко Л.М.	
	4	Історія України (рівень стандарту) Гісем О.В., Мартинюк О.О.	
	5	Всесвітня історія (рівень стандарту).) Гісем О.В., Мартинюк О.О.	
	6.	Громадянська освіта (інтегрований курс, рівень стандарту). Вербицька П.В., Волошенюк О.В., Горленко Г.О., Кендзьор П.І., Козорог О.Г., Маркусь Н.І., Махун Л.П., Педан-Слепухіна О.Л., Ратушняк С.П., Ситник Е.В.	
	7.	Англійська мова (10-й рік навчання, рівень стандарту) Карпюк О.Д	
	8.	Мистецтво (рівень стандарту, профільний рівень) Масол Л.М.	
	9.	Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія, рівень стандарту). Бурда М. І., Колесник Т. В., Мальований Ю. І., Тарасенкова Н. А.	
	10	Інформатика (рівень стандарту) підручник для 10(11) класу закладів загальної середньої освіти. Авт.: Ривкінд Й.Д., Лисенко Т.І., Чернікова Л.А., Шакотько В.В.	
	11	Біологія і екологія (профільний рівень) підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Авт.: Вадорожний К.М., Утевська О.М.	
	12	Географія (рівень стандарту) підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Авт.: Безуглий В.В., Лисичарова Г.О.	

	13	Фізика (рівень стандарту, за навчального програмою авторського колективу під керівництвом Локтева В.М.)» підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Авт.: Бар'яхтар В.Г., Довгий С.О.	
	14	Хімія (рівень стандарту) підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Попель П.П.	
	15	Захист Вітчизни (рівень стандарту)» підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Авт.: Герасимів І.М., Пашко К.О., Фука М.М., Щирба Ю.П.	
	16	Захист Вітчизни (рівень стандарту, «Основи медичних знань») підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Авт.: Лелека В. М., Бахтін А. М., Винограденко Е.В.	
11	1	Технології . Ходзицька І.	
	2	Правознавство . Наровлянський О.Д	
	3	Історія України. Гісем О.	
	4	Всесвітня історія . Щупак І.Я.	
	5	Зарубіжна література. Волощук Є.	
	6	Українська мова. Авраменко О.	
	7	Українська література . Авраменко О.	
	8	Астрономія .Пришляк М.П.	
	9	Фізика . Бар'яхтар В.Г.	
	10	Інформатика .Ривкінд Й.Я.	
	11	Математика . Істер О.	
	12	Біологія і екологія. Задорожний К.	
	13	Хімія. Попель П.	
	14	Художня культура. Масол Л.	
	15	Англійська мова. Карпюк О.Д.	
	16	Захист Вітчизни. Гудима А.А.	

5. Вимірники реалізації освітньої програми

В освітній програмі вказується :

- об'єкти контролю (що вимірюється або контролюється)
- процедура контролю (за допомогою чого,яким чином вимірюється об'єкт)
- періодичність контролю

№	Об'єкт контролю	Що вимірюється або контролюється	Яким чином вимірюється і контролюється	Періодичність
1	Педагоги (вчителі, вихователі)	Планування освітньої процесу на 2021/22 н.р.	Затвердження календарно – тематичних планів. Співбесіда, моніторинг знань Держстандарту,	20.08-30.08.21р. В ході вивчення системи

			навчальних програм, підручників, методичних листів, законодавства про освіту	роботи педагога на протязі року
2	Педагоги	Виконання програм	Класні журнали	За I семестр (Грудень - Січень) За рік (Травень - Червень)
3	Педагоги	Формування наскрізних вмінь і навичок , ключових і предметних компетентностей, інформальна освіта впровадження перспективного педагогічного досвіду, запровадження інновацій	Відвідування уроків. Співбесіди. Тестування Анкетування Майстер клас Тренінги Кейс - майстерні	Напротязі року В ході осінньої, зимової і весняної методичних декад
4	Педагоги, учні	Роль варіативної частини навчального плану в підвищенні якості освіти учнів	Відвідування уроків, занять спостереження - Олімпіади, конкурси - Підготовка до ЗНО- 2022 - Рівень ключових компетентностей і наскрізних знань і вмінь - Анкетування учнів - Реалізація проєктів	На протязі року Грудень - Квітень
5	Учні	Якість знань, вмінь, навичок, розвиток компетентностей, ставлень і цінностей	- Контрольні зрізи - Тести - Пробне ЗНО (на базі школи) - Виставки дитячих робіт - Виконання проєктів	На початок року, кінець семестру, року На протязі року в ході вивчення системи роботи

			<p>- Шкільні і районні олімпіади</p> <p>- Конкурси</p> <p>- Уроки перевірки або оцінювання досягнень компетентностей</p> <p>- Співбесіди ,заліки</p> <p>- Контрольне навчально- практичне заняття</p>	<p>вчителя</p> <p>Листопад-лютий</p> <p>Жовтень, грудень, березень, травень</p> <p>На протязі року</p> <p>Жовтень-грудень, квітень (2-4 класи)</p> <p>На протязі року</p> <p>На протязі року</p> <p>На протязі року</p> <p>На протязі року</p> <p>Графік додається</p>
6	Учні 1 класу, батьки	Рівень розвитку особистості за освітніми галузями та наскрізні вміння і навички	Свідоцтво досягнень першокласника	Грудень - травень
7	Учні ,що відвідують гуртки	Рівень розвитку естетичної та фізкультурно - оздоровчої компетентності	Виступи на святах,заходах,загальна та сценічна культура. Досягнення в спорті,складання фізичних показників	На протязі року
8	Учні 5-9 класів	Рівень сформованості інтелектуальної, психологічної, фізичної, соціальної складової особистості	Картка учня	На протязі року
9	Учні 8-9 класів	Рівень сформованості	Тестування	Грудень - квітень
			Співбесіди	

		готовності до свідомого вибору професії	Анкетування Професійне портфоліо учня	
10	Учні 4,9,11 класів, батьки	Рівень сформованості мотивації до навчання та вихід на показники моделі випускника	Тестування Анкетування Співбесіди	Жовтень - травень
11	Педагоги	Ведення обліку виконання освітньої програми та оцінювання учнів	Класні журнали	Щомісяця

Показники вимірників

1. Показники інваріантної частини навчального плану чітко відображені в навчальних програмах і не потребують деталізації в нашій освітній програмі.

2. Показники, що відносяться до реалізації освітнім закладом того змісту освіти, який педагогічний колектив разом з батьками учнів визначили для своєї освітньої програми:

- поглиблене вивчення біології і екології (11 клас)
- посилення інваріантного складника (математика, Захист України)
- системне формування громадської компетентності (етика)
- формування професійного самовизначення (економіка і фінанси)
- математика, українська мова (2-4 клас)

3. На виконання показників передбачених освітньою програмою вчитель має право внести зміни в типові програми (до 15 %), обґрунтувавши їх.

4. Запропоновані курси за вибором учнів, батьків, педради, та години, що використовуються на підсилення інваріантного складника.

Клас	Предмет	Кількість годин	Вчитель	Примітка
11 клас	Математика	2	Шмиголь Н.С.	
	географія	0,5	Кранга І.П.	
	Захист України	0,5	Баранюк П.С.	
8 клас	Прикладні фінанси	1	Кранга І.П.	
7 клас	Фінансова культура	1	Кранга І.П.	
6 клас	Фінансова грамотність споживача.	1	Кранга І.П.	
5 клас	Родинні фінанси	1	Кранга І.П.	
	Етика	1	Юр'єва С.С.	

Висновок

На виконання Освітньої програми Доброжанівської ЗОШ I-III ступенів схваленої педагогічною радою і затвердженої наказом директора школи, складається робочий навчальний план, обов'язковими компонентами якого є:

- Загальна таблиця використання годин по класах і вказано кількість учнів по класах

- Розподіл годин варіативного складника з вказаними програмами

- Модулі фізичної культури та технологій

- Розподіл годин гурткової роботи з вказаними програмами

- Графік вивчення предметів по семестрах при 0,5 або 1 год. тижневого навантаження

- Розподіл годин в 1-9, 11 класах

Відповідно до Робочого навчального плану здійснюється попередня комплектація (червень) та складається тарифікація (до 05 вересня), затверджується директором за погодженням з централізованою бухгалтерією відділу освіти Врадіївської селищної ради.

При наявності учнів, що потребують індивідуального навчання, надали відповідні довідки, складається Освітня програма та індивідуальний план навчання таких учнів.